

Отже, підсумовуючи треба сказати, що даний принцип потребує подальшого наукового дослідження, щоб ефективніше використовувати положення офіційного з'ясування всіх обставин справи. Також аналізуючи дане питання можна дійти висновку, що законодавство в цьому напрямку можна покращити, якщо детально перелічити в яких випадках суд повинен обов'язково вчиняти відповідні активні дії, але звичайно не можна робити цей перелік вичерпним.

Список використаних джерел:

1. Кодекс адміністративного судочинства. Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2005, № 35-36, № 37, ст. 446.
2. Ківалов С. В. Принципи адміністративного судочинства України як основоположні засади формування адміністративної юстиції / С. В. Ківалов // Актуальні проблеми держави і права. – 2005. – Вип. 26. – С. 5-18.
3. ЗУ «Про судоустрій і статус суддів». Відомості Верховної Ради України (ВВР), 2010, № 41-42, № 43, № 44-45, ст. 529.
4. Кротюк О. В. Роль та значення принципу офіційного з'ясування всіх обставин у справі в розбудові адміністративного судочинства України: адміністративно-правовий аспект / О. В. Кротюк // Часопис Київського університету права. – 2013. – № 1. – С. 134-138.

Плющова А.І.

студентка,

Науковий керівник: Новак О.Д.

кандидат юридичних наук, асистент,

Полтавський юридичний інститут

Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого

ПРАВОВИЙ СТАТУС АДМІНІСТРАТИВНОГО СУДУ ЯК СУБ'ЄКТА АДМІНІСТРАТИВНОЇ ЮРИСДИКЦІЇ

Провідну роль у здійсненні охорони прав, свобод та законних інтересів українських громадян та інших суб'єктів, які являються учасниками владно-правових відносин, від порушень з боку державних органів, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб, відіграють адміністративні суди, що мають відповідний, обумовлений Кодексом адміністративного судочинства України (надалі – КАСУ), предмет діяльності (справи адміністративної юрисдикції) та правомочності стосовно розгляду і вирішення даного предмету, які формують його правове становище, що, власне, становить собою сукупність пов'язаних, взаємообумовлюючих та доповнюючих

один одного елементів, та окреслюють його в питаннях призначення, предметних і функціональних правомочностей та специфіки відправлення правосуддя.

Питання специфіки правового статусу адміністративних судів в Україні досліджували такі вчені, як В.Б. Авер'янов, А.Л. Борко, С.В. Ківалов, К.О. Клименко, В.С. Стефанюк та інші.

Метою вищевказаної роботи є аналіз характерних рис правового статусу адміністративного суду як суб'єкта адміністративної юрисдикції.

Елементи, що становлять правовий статус адміністративного суду в Україні можна згрупувати таким чином:

1) організаційний блок – норми, що закріплюють порядок формування і структуру адміністративного суду, процедуру зайняття та заміщення посад. З огляду на те, що адміністративний суд є органом судової влади, вся сукупність організаційних елементів, які становлять його правовий статус закріплюються у визначених законодавчих актах [5, с. 152];

2) цільовий блок – завдання, напрями та принципи діяльності адміністративного суду в Україні. Функцією (напрямом діяльності) адміністративного суду є відправлення правосуддя в порядку адміністративного судочинства. Однак є також інші функції суду. Адміністративний суд здійснює контроль за правомірністю діяльності органів державного управління, зокрема він перевіряє законність та обґрунтованість ухвалених ними рішень та перевіряє правомірність застосування ними обмежуючих заходів (санкцій) [8, с. 93]. Специфічні риси правового статусу адміністративного суду дістають виявлення, зокрема, у принципах його діяльності, до яких належать: принцип верховенства права, принцип змагальності, який виявляється у праві вийти за рамки вимог, відображених у позовній заяві, у визначених законом випадках, а також у можливості ініціювати витребування доказів, необхідних для вирішення справи тощо;

3) компетенція адміністративного суду як основна складова його правового статусу. Термін «компетенція» традиційно розуміється як сукупність закріплених законодавчими актами прав і обов'язків (повноважень) організацій, органів, посадових осіб, а також осіб, здійснюючих функції управлінського характеру і в невідомих організаційно оформлених суб'єктах. Для компетенції органів публічної влади характерним можна визнати наявність наступних елементів: законодавчо закріплені завдання функціонування органів публічної влади; предмети відання та публічно-владні повноваження [6, с. 54].

До предмету відання адміністративних судів належать справи щодо оспорювання рішень та дій (бездіяльності) органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян та посадових осіб, а також вирішення спорів у правовідносинах, пов'язаних з

процесами виборів та референдуму, спорів між органами державної влади та органами місцевого самоврядування [1]. У цьому аспекті необхідно вказати, що в адміністративному судочинстві існує принцип презумпції вини державного органу або посадової особи. Цей принцип передбачає, що суб'єкт публічної влади повинен довести суду, що його дії правомірні з точки зору закону.

Сутність повноважень адміністративних судів, в першу чергу, полягає у наступному: 1) адміністративні суди наділені правом прийняття правозастосовчих актів, які можуть містити правові приписи, що обов'язково повинні виконуватися усіма суб'єктами публічно-правових відносин. Акти адміністративного судочинства, які прийняті у межах Конституції та законів України є обов'язковими до виконання всіма суб'єктами публічно-правових відносин – організаціями, підприємствами, установами, у тому числі, державними, а також громадянами в межах території на яку поширюється юрисдикція відповідного органу судової влади; 2) публічно-владний вплив правових актів на охорону прав, свобод та законних інтересів громадян від їх порушень повинен забезпечуватися можливістю контролювати їх реалізацію, в тому числі застосовувати іншими органами державної влади (органами виконавчої служби) заходів державного примусу. При цьому слід вказати на різну юридичну природу примусу, який застосовується органами судової влади та примусу, який може застосовуватися органами виконавчої служби, які представляють виконавчу гілку влади [7, с. 165]; 3) адміністративний суд є публічно-владним органом, який спирається на матеріальне та процесуальне забезпечення своїх юрисдикційних приписів, що гарантується можливістю використання відповідної частини коштів державного чи місцевого бюджетів щодо реалізації того чи іншого рішення по справам, пов'язаним з відновленням прав невіддільних суб'єктів публічно-правових відносин; 4) зміст правового статусу адміністративних судів детермінує і можливі варіанти оформлення своїх рішень та юридичні наслідки прийняття відповідних актів адміністративного судочинства. Акти адміністративного судочинства є тими процесуально-владними документами, які відображають процедуру розгляду та вирішення певної адміністративної справи і оформлюють владне волевиявлення адміністративного суду, що, у свою чергу, відображає результат правозахисної юрисдикційної адміністративно-судової діяльності [3, с. 120-121].

На думку, Коротких А.Ю. організаційний та цільовий блоки являють собою додаткові елементи правового статусу [4, с. 135], а з позиції Авер'янова В.Б., компетенція являється головним елементом змісту правового становища усіх органів, додатковими елементами якого є завдання, функції, взаємозв'язки з іншими органами, місце в системі

органів влади, процедура розгляду та вирішення установчих і кадрових питань [2, с. 93].

Підсумовуючи, вважаю, що правовий статус адміністративного суду в нашій державі являє собою врегульований чинними нормативно-правовими актами порядок формування, реорганізації, ліквідації адміністративних судів, визначення функцій і завдань суду та наділення його відповідною компетенцією. Усі елементи правового статусу адміністративних судів повинні бути детально регламентовані чинним законодавством, оскільки він посідає головне місце в системі засобів захисту прав людини від незаконних рішень, дій чи бездіяльності суб'єктів владних повноважень.

Список використаних джерел:

1. Кодекс адміністративного судочинства України // Відомості Верховної Ради України. – 2005. – № 35 (35-36, 37). – Ст. 446.
2. Виконавча влада і адміністративне право / За заг. ред. В.Б. Авер'янова. – К.: Видавничий Дім «ІнЮре». – 2002. – 668 с.
3. Джабурія О. В. Адміністративні суди в Україні: понятійно-категоріальний аспект правового статусу в контексті завдання адміністративного судочинства // Слово Національної школи суддів України. – 2014. – № 7. – С. 118-123.
4. Коротких А.Ю. Поняття та структура правового статусу адміністративного суду як суб'єкта адміністративної юрисдикції // Митна справа. – 2013. – № 5 (89). – С. 134-139.
5. Олефіренко Н. Адміністративно-правовий статус адміністративного суду в Україні // Слово Національної школи суддів України. – 2013. – № 3. – С. 152-155.
6. Руденко А. В. Адміністративне судочинство: становлення та здійснення: дис. ... канд. юрид. н: 12.00.07 / Руденко А.В. ; Нац. юрид. акад. України імені Ярослава Мудрого. – Х., 2006. – 209 с.
7. Шевченко Е.О. Системність закріплення адміністративно-правових засад діяльності адміністративних судів як чинник ефективності діяльності цього органу держави // Вісник Запорізького національного університету. – 2010. – № 4. – С. 165-170.